

Rapport over undersøgelse af lægehenviste klienters ventetid for at komme til behandling ved en psykolog med ydernummer – oktober 2013

Ventetidsundersøgelse

I oktober 2013 sendte Dansk Psykolog Foreningen en undersøgelse om ventetider ud til alle ydernummerpsykologer med en aktiv mailadresse. Psykologerne blev spurgt om deres ugentlige ventetid for angst og depressions klienter (kategori 10 og 11) og for klienter henvist på en af de øvrige henvisningsårsager (kategori 1-9). De blev også spurgt, hvor mange konsultationer de havde i gennemsnit pr. uge for de to typer af klientgrupper. Derudover blev de spurgt om, hvor mange klienter de have aftalt tider med, dvs. som ventede på at komme til første konsultation i forbindelse med behandling af angst eller depression.

Udviklingen i ventetid

Dansk Psykolog Forening har løbende spurgt psykologer om ventetider. Det er derfor muligt at følge udviklingen i ventetid på angst- og depressions behandling siden november måned 2012.

Der blev i slutningen af 2011, inden udvidelsen af aldersbegrænsningerne for henvisning på angst og depressionsbehandling pr. 1. juli 2012, også lavet en generel undersøgelse af ventetiden for at komme til behandling hos en psykolog.

Tabel 1: Gennemsnitlig ventetid i uger, landsplan og regionsopdelt, for henvisningskategorierne 10 og 11 (depression og angstbehandling)

	Kategori 10-11, november 2012	Kategori 10-11, februar 2013	Kategori 10 - 11, juni 2013	Kategori 10 – 11, oktober
Landsplan	5,0	7,2	9,9	8,2
Region Nordjylland	4,7	6,5	9,6	8,2
Region Midtjylland	6,5	7,9	11,0	8,8
Region Syddanmark	4,0	7,5	9,0	5,8
Region Hovedstaden	5,3	7,4	10,3	9,1
Region Sjælland	3,6	6,0	8,8	7,4

Tabel 2: Udviklingen i ventetid for klienter med depression og angst

	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, nov. 12 – feb. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, nov. 12 – juni 2013	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, nov. 12 - okt. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, feb. 13 – jun. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, feb. 13 – okt. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 10-11, juni. 13 – okt. 2013
Landsplan	44 %	98 %	84,0 %	37,5 %	13,9 %	-17,2 %
Region Nordjylland	39 %	104 %	74,5 %	47,7 %	26,2 %	-14,6 %
Region Midtjylland	21 %	69 %	35,4 %	39,2 %	11,4 %	-20,0 %
Region Syd-danmark	86 %	125 %	45,0 %	20,0 %	-22,7 %	-35,6 %
Region Ho-vedstaden	41 %	94 %	71,7 %	39,2 %	23,0 %	-11,7 %
Region Sjæl-land	67 %	144 %	105,6 %	33,3 %	23,3 %	-15,9 %

Undersøgelsen fra oktober viser, at der siden november 2012 har været markante stigninger i ventetiden for klienter henvist med angst og depression (10 – 11). På landsplan har der fra november 2012 til oktober 2013 været en stigning på 84 procent. Til gengæld er der sket et mindre fald i ventetiden fra juni 2013 til oktober 2013.

Samtidig viser undersøgelsen, at der er forskelle i hvor meget ventetiderne er steget i de enkelte regioner. Generelt viser tendensen, at de regioner, der i november 2012 havde de korteste ventetider, indtil juni 2013 oplevede den største stigning. De samme regioner oplever nu også de største fald i ventetider i perioden fra juni til oktober.

Table 3: Gennemsnitlig ventetid i uger, landsplan og regionsopdelt, for henvisningskategorierne 1 - 9 (psykisk reaktion på en kritisk hændelse)

	Kategori 1-9, november 2012	Kategori 1- 9, februar 2013	Kategori 1 - 9, juni 2013	Kategori 1 – 9, oktober 2013
Landsplan	4,7	5,4	5,2	5,4
Region Nord- jylland	4,3	5,3	5,5	6,1
Region Midtjyl- land	6,1	6,3	6,2	6,0
Region Syd- danmark	3,6	4,8	4,5	4,7
Region Hoved- staden	5,1	6,0	5,1	5,6
Region Sjæl- land	3,4	4,0	4,3	4,7

Ventetiden har udviklet sig mest på henvisningskategorierne depression og angst. Ventetiden er langt mere stabil på de øvrige henvisningskategorier 1-9 (så som vold, ulykker, dødsfald), dvs. behandling af borgere, som har en lægehenvielse til psykologbehandling på baggrund af en psykisk reaktion på en specifik kritisk hændelse. På landsplan er ventetiden her samlet set steget med 15 procent siden november 2012. Der var et lille fald i den landsgennemsnitlige ventetid fra undersøgelsen i februar til undersøgelsen i juni måned.

**Tabel 4: Udvikling i ventetid for henvisningskategorierne 1 – 9
(psykisk reaktion på en kritisk hændelse)**

	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, nov. 12 – feb. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 1 -9, nov. 12 – juni 2013	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, nov. 12 - okt. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, feb. 13 – juni 2013	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, feb. 13 – okt. 2013	Udvikling i ventetid for kategori 1-9, juni. 13 – okt. 2013
Landsplan	15 %	11 %	15 %	-4 %	0 %	4 %
Region Nordjylland	23 %	28 %	42 %	4 %	15 %	11 %
Region Midtjylland	3 %	2 %	-2 %	- 2 %	- 5 %	- 3 %
Region Syd-danmark	33 %	25	31 %	- 6 %	- 2 %	4 %
Region Ho-vedstaden	18 %	0 %	10 %	- 15 %	- 7 %	10 %
Region Sjæl-land	18 %	26 %	38 %	8 %	18 %	9 %

Udvikling i ventetid ultimo 2011 til juni 2013

Resultaterne af undersøgelsen om ventetid fra 2011, før udvidelsen af aldersbegrænsningerne på behandling af angst og depression pr. 1. juli 2012, er ikke direkte sammenlignelig med de senere undersøgelser, da der i 2011-undersøgelsen blev spurgt til den samlede ventetid, mens der i de nyere undersøgelser er spurgt til ventetiden opdelt mellem kategorierne 1 til 9 og 10 – 11.

Da udviklingen i de seneste undersøgelser viser, at de to typer af ventetider er gået fra at være næsten ens, til at være markant forskellige, kan det alligevel med det forbehold, lade sig gøre at lave en sammenligning af dem.

Samlet er ventetiden stedet med 95,2 procent på landsplan. Den største stigning er i region Nordjylland.

Tabel 5: Udviklingen i gennemsnitlig ventetid i uger, fra ultimo 2011 alle kategorier til juni 2013 angst og depression

	Alle kategorier, ultimo 2011	Depression og angst, oktober 2013	Udvikling i ventetid
Landsplan	4,2	8,2	95,2 %
Region Nordjylland	3,5	8,2	134,3 %
Region Midtjylland	5,1	8,8	72,5 %
Region Syddanmark	3,1	5,8	87,1 %
Region Hovedstaden	4,6	9,1	97,8 %
Region Sjælland	3,7	7,4	100 %

Klienter som venter på at komme i behandling

Ved de seneste to undersøgelser er psykologerne blevet spurgt om, hvor mange klienter de har, som venter på at komme i behandling. Generelt er tilbagemeldingen fra mange psykologer med ydernummer, som henvender sig til sekretariatet, at der er mange klienter, der fravælger psykolog med lang ventetid. Klienterne vælger i stedet at forsøge at finde en anden psykolog med kortere tid, eller i værste fald opgiver klienten at få behandling.

I juni 2013 var de gennemsnitlige antal klienter psykologerne havde på venteliste til en 1. konsultation 6,9 klienter. Der er tale om klienter, der endnu ikke er startet i den angst- eller depressionsbehandling, som deres læge vurderer, at de har behov for.

I oktober 2013 er det samme tal 8,1 klienter i gennemsnit, pr. psykolog med ydernummer. I mellemtiden er der sket det, at der er en række psykologer, som har ramt den pr. 1. maj 2013 indførte omsætningsgrænse, der betyder at psykologerne ikke må starte nye angst og depressionsbehandlingsforløb op 2014. Den gennemsnitlige stigning skyldes dog, at der alene i region Midtjylland har været en stor stigning af antallet af klienter der står på venteliste.

Tidligere evaluering af depressionsordningen fra 2012 viser, at depressionsklienterne i gennemsnit modtager 8,23 samtaler pr. forløb. Det betyder en gennemsnitlig omkostning pr. klient forløb på 4041,93 kr. alene i den offentligt betalte andel. Det vil sige, at der nu venter klienter svarende til en offentlig sundhedsudgift på 27.861.428 kr. Dertil kommer, at der også er mange henviste borgere, som endnu ikke har bestilt tid til den psykologbehandling, som de har modtaget en henvisning til.

Tabel 6: Gennemsnitlige antal klienter på venteliste hos psykologer med ydernummer

	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, juni 2013	Gennemsnitligt antal klienter på venteliste, oktober 2013	Udvikling i antal klienter der venter fra juni – okt. 2013
Landsplan	6,9	8,1	17,4 %
Region Nordjylland	24,3	20,9	- 14,0 %
Region Midtjylland	5,4	12,1	124,1 %
Region Syddanmark	5,5	4,8	-14,6 %
Region Hovedstaden	4,2	4,0	-4,8 %
Region Sjælland	4,3	4,1	- 4,7 %

Omsætningsgrænsen

Til sidst i undersøgelsen blev psykologerne spurgt til, om de havde nået den omsætningsgrænse på 275.000 kr. der blev indført pr. 1. maj 2013 på afregninger for behandling af angst og depressionsklienter.

Ud af de 532 psykologer, der svarede på spørgsmålet i denne del af undersøgelsen, har 62 psykologer nået grænsen. Dette svarer til 11,7 procent af psykologerne. I 2013 fungerer omsætningsgrænsen således, at psykologer der afregner for 275.000 kr. med regionen i forhold til angst og depressionsbehandling, skal lukke ned for at tage nye klienter i behandling. I 2013 har psykologerne 3 måneder fra de når omsætningsgrænsen til at afslutte igangværende klienter. Psykologen kan derfor stadig afregne for igangværende behandlingsforløb, men må ikke starte nye forløb op.

Der er to regioner der skiller sig markant ud i forhold til de andre. I Region Nord og Region Syddanmark er det henholdsvis 20 og 15,4 procent af psykologerne, der har nået omsætningsgrænsen.

I forbindelse med ventetidsundersøgelsen i oktober 2013 var der 12 ud af de 62 psykologer, der havde nået omsætningsgrænsen, som svarede, at det var 3 måneder eller mere siden, at de ramte den. Disse 12 psykologer kan derfor ikke behandle angst- og depressionsklienter før efter 1.1.2014, hvor der starter et nyt omsætningsår.

I 2014 er det således, at psykologerne skal lukke angst- og depressionsbehandlingen helt ned, hvis de når omsætningsgrænsen. Rammer de grænsen og har de uafsluttede klienter, skal disse klienter hjælpes videre til afsluttende behandling hos en psykolog, der ikke har nået omsætningsgrænsen.

Tabel 7: Omsætningsgrænsen

	Psykologer der har nået omsætningsgrænsen	Andel i forhold til psykologer i undersøgelsen, i procent	Psykologer der nåede omsætningsgrænsen for mere en 3 mdr. siden	Andel i forhold til de som har nået omsætningsgrænsen, i procent	Andel i forhold til psykolog i undersøgelsen, i procent
Landsplan	62	11,7 %	12	19,4 %	2,3 %
Region Nordjylland	12	20,0 %	1	8,3 %	1,7 %
Region Midtjylland	14	10,7 %	1	7,1 %	0,8 %
Region Syddanmark	19	15,4 %	5	26,7 %	4,1 %
Region Hovedstaden	14	9,8 %	3	23,3 %	2,1 %
Region Sjælland	3	4,1 %	2	66,7	2,7 %

Andelen af psykologer, som har nået omsætningsgrænsen er alt andet lige betydeligt højere i Region Nordjylland end i de andre regioner. Der er dog ikke noget som tyder på, at det er sværere, at finde en psykolog i Region Nordjylland end andre steder. Da ventetiden for behandling ligger på præcis landsgennemsnittet for psykologbehandling.

Det at der er en større gruppe af psykologer, der har ramt omsætningsgrænsen, kan være forklaringen på, at der siden juni 2013 er sket et fald i den samlede ventetid, mens der samtidig har været en stigning i hvor mange klienter der står på venteliste.

Billedet i de store byer

Ser man i stedet på de store byer ligger de alle over det gennemsnitlige antal ugers ventetid på begge typer af henvisningskategorier. Antallet af klienter med depression og angst på venteliste er markant højere i Aarhus end i resten af landet, mens ventetiden ligger på samme niveau som i Hovedstaden¹

Tabel 8 De fem største byer, konsultationer, ventetider og venteliste

	Gennemsnit Konsultationer pr. uge 10-11	Gennemsnit Konsultationer pr. uge 1-9	Ugers ventetid kategori 10-11	Ugers ventetid Kategori 1-9	Gennemsnit klienter på venteliste
Hovedstaden*	7,3	7,7	10,9	6,0	5,2
Aarhus	8,7	5,8	11,1	7,2	29,28
Odense	7,2	7,4	9,4	5,8	4,9
Aalborg	9,4	7,8	9,8	6,9	4,6
Esbjerg	5,3	2,9	11,3	8,5	7,0

* Frederiksberg og Københavns kommuner

I forhold til omsætningsgrænsen er der lige mange psykologer i de 4 største byer, der har nået den. De udgør samtidig over halvdelen af de psykologer, som har ramt omsætningsgrænsen, 32 ud af 62 psykologer samlet set.

Tabel 9 De fem største byer, Omsætningsgrænse

	Psykologer der har nået omsætningsgrænsen	Psykologer der har nået omsætningsgrænsen for mere end 3 mdr. siden
Hovedstaden	8	2
Aarhus	8	1
Odense	8	2
Aalborg	8	1
Esbjerg	1	0

* Frederiksberg og Københavns kommuner

¹ Hovedstaden dækker over kommunerne Frederiksberg og København samlet

Svarprocent

Undersøgelsen er sendt til de 822 psykologer, der er medlemmer af Dansk Psykolog Forening. Undersøgelsen er foregået via elektronisk udsendt spørgeskema. 13 af disse psykologer er frafaldet, da de ikke kunne modtage mailen på grund af indstillinger på deres mailkonto eller ikke længere gyldige mailadresser.

541 psykologer har besvaret undersøgelsen, heraf har 9 besvaret dele af undersøgelsen. Den samlede svarprocent på denne undersøgelse er derfor 66,9 procent.